

**BUXORO DAVLAT
PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

**BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

ILMIY – METODIK JURNAL

№. 1

BUXORO – 2026

PEDAGOGIKA, PSIXOLOGIYA VA METODIKA

YOSHLAR TARBIYASIDA OILA VA IJTIMOIIY MUHITNING O‘RNI

Hayotov Farmon Davlat o‘g‘li, Buxoro davlat pedagogika instituti 2-kurs magistranti
farmon707icloud.com@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tadqiqotda zamonaviy dunyo sharoitida yoshlarni tarbiyalash masalasida oila va jamiyatning o‘rtasidagi qarilik va ularning o‘rni ilmiy nuqtai nazardan o‘rganilgan. O‘rganish davomida shaxsning kamol topish jarayoniga oila qadriyatlarini, otalarning namuna bo‘lishi va mahalla an‘analarining ta‘siri milliy tarbiya merosi va zamonaviy pedagogik konsepsiyalar negizida ochib berilgan. Bundan tashqari, maqolada Ibn Sinoning tarbiyaga oid qarashlari, shuningdek, davlat siyosati darajasida qo‘llanilayotgan “Oila – Maktab – Mahalla” hamkorlik tizimining birgalikdagi ishlash tamoyillari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijasida yoshlarda barkamol shaxsni tarbiyalash va ularni g‘arazli ta‘silardan himoya qilish uchun ijtimoiy muhitni mustahkamlash bo‘yicha amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: oila, mahalla, ijtimoiy muhit, yoshlar tarbiyasi, ma‘naviy-axloqiy qadriyatlar, shaxs kamoloti, ijtimoiy hamkorlik.

РОЛЬ СЕМЬИ И СОЦИАЛЬНОЙ СРЕДЫ В ВОСПИТАНИИ МОЛОДЁЖИ

Хаётов Фармон Давлат угли, Магистрант 2 курса Бухарского
государственного педагогического института
farmon707icloud.com@gmail.com

Аннотация: В данном исследовании с научной точки зрения изучается взаимосвязь и роль семьи и общества в вопросе воспитания молодежи в условиях современного мира. В процессе исследования на основе национального наследия и современных педагогических концепций раскрывается влияние семейных ценностей, родительского примера и традиций махалли на процесс формирования личности. Кроме того, в статье анализируются взгляды Ибн Сины на воспитание, а также принципы совместного функционирования системы сотрудничества «Семья – Школа – Махалля», применяемой на уровне государственной политики. В результате исследования разработаны практические предложения по укреплению социальной среды для воспитания гармонично развитой личности и защиты молодежи от деструктивных влияний.

Ключевые слова: семья, махалля, социальная среда, воспитание молодежи, духовно-нравственные ценности, развитие личности, социальное партнерство.

THE ROLE OF FAMILY AND THE SOCIAL ENVIRONMENT IN THE UPBRINGING OF YOUTH

Khayotov Farmon Davlat ugli, Second-year Master’s student
at the Bukhara State Pedagogical Institute.
farmon707icloud.com@gmail.com

Abstract: This research scientifically examines the relationship and roles of the family and society in youth upbringing within the context of the modern world. The study elucidates the influence of family values, parental role models, and neighborhood (mahalla) traditions on the process of personality development, grounded in national educational heritage and contemporary pedagogical concepts. Furthermore, the article analyzes Avicenna's perspectives on education, alongside the operational principles of the "Family – School – Mahalla" cooperation system implemented at the level of state policy. As a result of the study, practical recommendations have

been developed to strengthen the social environment, aiming to foster well-rounded individuals and protect youth from harmful external influences.

Keywords: family, mahalla, social environment, youth education, moral and spiritual values, personality development, social partnership.

Kirish. Zamonaviy davrda globallashuvning kuchayishi va raqamli texnologiyalarning tarqalishi tufayli yoshlarni tarbiyalash masalasi oddiy pedagogik vazifadan chiqib, strategik ahamiyat kasb etgan ijtimoiy-siyosiy muammoga aylandi. “Ommaviy madaniyat”ning salbiy oqibatlarini dunyo bo‘ylab sezilmoqda, mafkuraviy kurash maydonlari kengaymoqda va axborot oqimi tobora ortib bormoqda. Bu sharoit yosh avlodning ong va hissiyotlarini begona va zararli ta’sirlardan himoya qilish zaruratini yanada oshirmoqda. Shu sababli, shaxsning ma’naviy va axloqiy qiyofasini qurishda ikkita asosiy ustun – oila va ijtimoiy muhit (mahalla)ning ahamiyati hech qachongidan ham dolzarb hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasidagi islohotlarning asosiy magsadi inson qadr-qimmatini ulug‘lash va barkamol avlodni shakllantirishdan iborat. Davlat rahnamosining ta’kidlashicha, yoshlar tarbiyasi sohasida hech qanday bo‘shliqqa yo‘l qo‘yish mumkin emas. Sababi, tarbiya jarayoni to‘xtab qolgan yoki kuzatuvdan chetda qolgan har qanday joyda ma’naviy tushkunlik paydo bo‘lishi muqarrardir. Shaxs ijtimoiy mavjudot sifatida tarkib topishining dastlabki bosqichlaridanoq oila doirasida milliy qadriyatlarni egallaydi, keyin esa jamiyat va mahalla hayotida bu qadriyatlarning amaliy ko‘rinishlarini kuzatadi va o‘zlashtiradi.

Ushbu tadqiqotning vazifasi – yoshlarni tarbiyalashda oilaviy an’analar va ijtimoiy muhitning o‘zaro bog‘lanishini tahlil qilish, “Oila – maktab – mahalla” hamkorligining zamonaviy sharoitdagi samaradorligini o‘rganish, shuningdek, shaxsning kamol topishida ushbu institutlarning o‘rni va ahamiyatini ilmiy-nazariy jihatdan asoslab berishdan iborat. Tarbiya masalasiga yondashuvning integrallashgan va kompleks xarakteri yugori bilim bilan birga o‘z milliy o‘zligini anglashga ega, g‘ururli avlodni tarbiyalash imkoniyatini yaratadi.

Asosiy qism. Har bir shaxs o‘zining rivojlanish davrida ma’lum bir jamiyat ichida, ya’ni makon va zamon chegaralarida hayot kechiradi. Shaxsning qiyofasi shakllanishida davr va ijtimoiy muhit asosiy o‘rin tutadi. Yoshlarni tarbiyalashda zamonaviy holatning o‘ziga xos jihatlari va ehtiyojlarini hisobga olish muhimdir.

Bugungi kunning eng muhim xususiyati – bu dunyo miqyosidagi integratsiya va benihoya axborotlashgan muhitda yashayotganligimizdir.

“Agar oila sog‘lom va mustahkam bo‘lsa, jamiyatda tinchlik va hamjihatlik barqaror bo‘ladi. Farzandlarimizning ma’naviy olamini shakllantirishda oila muhitining o‘rnini hech narsa bilan almashtirib bo‘lmaydi”¹.

Oila – insonning dastlabki maktabi, uning dunyoqarashining asosiy qurilish maydonchasi. Bu maktabda bolalar nafaqat sevgi va g‘amxo‘rlikni, balki mas’uliyat, adolat, hurmat kabi abadiy qadriyatlarni ham o‘zlashtiradilar. Ota-onalarning har bir so‘zi, har bir harakati, uydagi munosabatlar namunasi bolaning ongiga chuqur singib, uning kelajakdagi shaxs sifatidagi yo‘lini belgilaydi. Aql va yurakni bir vaqtning o‘zida rivojlantiruvchi, barkamol avlod shu asosda tarbiyalanadi.

Mustahkam oila tuzilmasi jamiyatning eng kichik, lekin eng mustahkam hujayrasi hisoblanadi. Bunday hujayralardan tashkil topgan jamiyat o‘zining barqarorligi, chidamliligi va taraqqiy etish imkoniyatlari bilan ajralib turadi. Oila ichidagi kelishuv va o‘zaro tushunish, jamiyat hayotiga halol fuqarolik munosabatlariga asos bo‘ladi. Inson birinchi navbatda oilasida jamiyat a’zosi sifatida yashashni, o‘z huquq va burchlarini anglashni o‘rganadi.

Ma’naviy tarbiyaning asosiy manbai – oilaviy muhitdir. Bu muhitda yosh avlodga milliy an’analar, urf-odatlar va ma’naviy me’yorlar jonli va samarali tarzda yetkaziladi. Diniy e’tiqod,

¹ Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. – Toshkent: "O‘zbekiston", NMIU, 2017. – B. 384.

vatanparvarlik, katta-kichiga hurmat kabi tuyg'ular, ularning qalbiga oila o'chog'i atrofida joylashadi. Maktab, ommaviy axborot vositalari yoki ijtimoiy tarmoqlar bu vazifani oila o'rnini bosolmaydi, chunki ular insonning hissiy va ma'naviy dunyosiga oiladagi kabi chuqur kirib bora olmaydi.

Zamonaviy dunyoning tez sur'atlarida rivojlanishi, tashqi omillar va qiyinchiliklarning ko'pligida, sog'lom oila har bir inson uchun ishonchli boshpana, psixologik tayanchga aylanadi. Bunday oila a'zolari hayotning sinovlaridan osonroq o'tishga, qiyin vaziyatlarda bir-biriga yordam berishga qodir bo'ladi. Shaxsiy baxt va muvaffaqiyatning asosi, shubhasiz, o'zida tinchlik va muvozanat saqlagan oilaviy muhtida yotadi.

Ota-onalar, aynan, bolaning tarbiyasiga katta ahamiyat qaratadilar. Bolaning tug'ilishi bilan nafaqat uning axloqi va ma'naviy rivojlanishiga e'tibor beriladi, balki milliy an'analar va qadriyatlar asosida shakllanishiga alohida urg'u beriladi. O'zbekistonning har qanday mahallasiga tashrif buyurgan har bir kishi, bu yerda yoshlarning qanday ta'lim olishi, ularning odob-axloq va xulq-atvori qanday bo'lishiga bevosita guvoh bo'ladi. O'zbek oilasida voyaga yetgan har bir yosh avval kattalarga salom beradi, hurmat ko'rsatish uchun qo'lini ko'ksiga qo'yadi. Bu xulq-atvor ota-onalar, buva-buvilar tomonidan bolalarga o'rgatiladi va ularning ongiga chuqur ishlanadigan ijobiy fazilatlardan biridir. Aynan shu sababli ham xalqimiz orasida "Bola qush uyasida ko'rganini qiladi" degan maqol keng tarqalgan.

Shuningdek, ota-onalar bolalarga nafaqat odob-axloq, balki mehnatsevarlik kabi sifatlarni ham singdiradilar. Uydagi kichik vazifalarni bajarish, o'qish va qo'l mehnatiga o'rgatish orqali bola hayotning muhim qirralari bilan tanishib boradi. Bu jarayonda kattalar bolaga nafaqat amaliy ko'nikmalar, balki javobgarlik hissini ham o'rgatadilar. Har bir oila o'ziga xos an'analarga ega bo'lib, ular avloddan avlodga o'tib keladi va bolaning shaxs sifatida shakllanishiga asos bo'ladi.

Milliy qadriyatlarimiz bolalarni o'z tarixi, madaniyati va tiliga hurmat ruhida tarbiyalashni talab qiladi. Bola ertaklar, maqollar va dostonlar orqali o'z xalqining donoligi bilan tanishadi. Bayramlar, to'ylar va oilaviy marosimlar bolaning ongida o'ziga xos iz qoldiradi, uning milliy kimligini mustahkamlaydi. Bu an'analarni saqlash va davom ettirish oilaning asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi.

Bolaning ma'naviy dunyosini shakllantirishda diniy tarbiyaning ham o'rnini katta. Ota-onalar bolalarga yaxshilik, halollik, kambag'allarga yordam berish kabi fazilatlarni dinimizning talablari asosida tushuntiradilar. Masjidga borish, duo o'qish va diniy bayramlarni nishonlash bolaning yurak dunyosini boyitadi, uning qalbini poklaydi.

Muhim jihati shundaki, ota-onalarning tarbiyaviy ta'siri nafaqat so'zlar, balki ularning o'zlari ko'rsatayotgan namuna orqali amalga oshadi. Bolalar kattalarning harakatlarini kuzatib, ularning hayotiy qarashlarini o'zlashtiradilar. Shuning uchun ham o'zbek oilalarida kattalar o'z xulq-atvori, mehnati va atrofida qilargilarga munosabati bilan har doim yuqori darajada namuna bo'lishga harakat qiladilar.

O'zbek oilalarida o'g'il bolalarni tarbiyalash ko'pincha otalarning, qiz bolalarni tarbiyalash esa onalarning zimmasiga yuklangan. Agar farzand tarbiyasida ota-ona beparvolik qilsa, kelajakda bu salbiy natijalar berishi tajribada isbotlangan. E'tiborsizlik va befarqlik bolalar tarbiyasining yemirilishiga sabab bo'ladi. Shuning uchun ham bu jihatlarga ota-onalarning doimo diqqat qilishi shart. Shu bilan birga, xalqimizning "Bir bolaga yetti mahalla ota-ona" degan gapi tarbiyaviy ahamiyatga ega.

Bolaning tarbiyasida mahalla oqsoqollarining ham, umuman qo'ni-qo'shnilarning ham roli muhim bo'lgan. Farzand ayrim xatolar qilsa yoki odob-axloqsizliklar ko'rsatsa, jamiyat tomonidan o'rgatilgan va o'rnini bilan dashnom ham berib borilgan. Bunday harakatlarning barchasi bolaning chiroyli tarbiyalash maqsad qilishganidan va bu yo'lda sa'y-harakat qilganliklaridan dalolatdir. Mahalla aholisi tomonidan berilgan bunday dashnomlarga bolaning ota-onalari har doim to'g'ri tushunishgan va bu haqda e'tiroz bildirmagan.

Bundan kelib chiqib, farzand tarbiyasida nafaqat oilaning balki mahallaning ham o'zni beqiyosdir. Buyuk mutafakkir Abu Ali ibn Sino farzand tarbiyasi haqida shunday ta'rif bergan edi: "Yosh bola ta'lim-tarbiya oladigan joyda odob-axloqli, turish-turmushi namunali bolalar bo'lishi lozim. Zero, yosh bola har bir narsani ularga taqlid qilib o'rganadi va ular bilan do'st bo'ladi".

Shu nuqtai nazardan, mahalla – bu bolaning jamiyatdagi birinchi kichik jamoasi, uning shaxsini shakllantiruvchi muhim maktabdir. Mahalla muhitida bolalar nafaqat bir-birlari bilan, balki kattalar, qariyalar va turli xil odamlar bilan muloqot qilish, ularga hurmat va g'amxo'rlik ko'rsatish, jamoada yashash qoidalarini o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu yerda uyda o'rgatilgan odob-axloq me'yorlari amaliy mashq maydonasini topadi va kundalik hayotning turli vaziyatlarida sinab ko'riladi.

Mahallaning tarbiyaviy ta'siri shundaki, u bolaga oila doirasidan tashqarida ham ma'qul ko'rilgan qadriyatlar, urf-odatlar va an'analarni uyg'un tarzda singdiradi. Mahalla o'yin maydonchasi, hovlilar, ko'chalari orqali bolaga jamiyat a'zosi sifatida o'z o'rnini topish, mas'uliyat hissini shakllantirish, boshqalar bilan hamkorlik qilish va raqobat qilish kabi muhim hayotiy ko'nikmalarni beradi. Bu jarayon bolani hayotga tayyorlaydi, uning ijtimoiylashuvini tezlashtiradi.

Abu Ali ibn Sino ta'kidlaganidek, bola atrofdagilarga taqlid qilish orqali o'rganadi. Shuning uchun mahallada yashovchi har bir kishi, xususan, kattalar, o'z xatti-harakatlari, nutqi va munosabati bilan bolalar uchun bevosita namunaga aylanadi. Mahallaning sog'lom, ezgu an'analarga boy muhiti bolalarni yaxshi tomonga yo'naltiradi, ularning qalbini pok, niyatini halol qiladi. Aksincha, bunday muhitning yo'qligi bolaning ruhiy olamiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Shu bilan birga, zamonaviy dunyoda shaharlashuv va individual hayot tarzining kuchayishi ba'zi hududlarda an'anaviy mahalla tizimining zaiflashishiga olib kelmoqda. Bu esa farzand tarbiyasida faqat ota-ona majburiyatlarining oshib ketishi va bolaning ijtimoiy muhitdan mahrum bo'lishi xavfini keltirib chiqaradi. Binobarin, bolalarni yaxshi inson qilib tarbiyalashda mahalla institutining ahamiyatini yangidan anglash va uning ma'naviy-ma'rifiy salohiyatini mustahkamlash hozirgi kunning dolzarb vazifalaridan biridir.

Prezident Sh.Mirziyoyev ta'kidlaganidek, - "Yoshlar tarbiyasida bizga "Oila — maktab — mahalla" hamkorligi zanjiri juda zarur. Bu tizim uzviy ishlashi uchun har bir ota-ona, har bir mahalla raisi va o'qituvchi mas'uliyatni his qilishi kerak"².

Oila — bu insonning dastlabki maktabi, uning qadriyatlari, odob-axloq me'yorlari va dunyoqarashi shakllanadigan muqaddas boshqacha. Har bir ota-ona farzandining yuraq va ongiga singdirgan har bir so'z, ko'rsatgan har bir misol, uydagi muhit kelajakdagi insonning qiyofasini belgilaydi. Shu sababli, oilaviy tarbiya faqat bolaning moddiy ehtiyojlarini qondirish emas, balki unga mehnatsevarlik, vatanparvarlik, katta va kichikka hurmat kabi abadiy qadriyatlarni singdirishdir. Ota-onalarning mas'uliyati — bu bolaning shaxsiy rivojlanishiga nafaqat nazorat, balki uning ruhiyatiga hamdardlik bilan yondashish, har qanday muammoda ishonchli tayanch bo'lishdir.

Maktab — bu oilada qo'yilgan negizni mustahkamlovchi, bilim va malaka bilan boyituvchi muhim institut. O'qituvchi nafaqat dars o'tuvchi, balki yosh avlodning ma'naviy etakchisi, ularning qalbiga yorqin orzu va istaklar urug'ini sochuvchi donishmanddir. Sinf xonasi bolalar uchun dunyoni kashf qilish, izlanish va ijod qilish maydoniga aylanishi kerak. Zamonaviy ta'lim mazmuni bolalarni hayotiy vaziyatlarda mustaqil fikrlashga, jamoaviy ishlashga va mas'uliyatni his qilishga o'rgatishi lozim. Shuning uchun ham har bir pedagog o'zining nufuzi va ixtisosiy mahorati bilan o'quvchilarga namuna bo'lishi, ularning iste'dodlarini aniqlash va rivojlantirish uchun sharoit yaratishi zarur.

² Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: "O'zbekiston", NMIU, 2016. – B. 14.

Mahalla — bu milliy qadriyatlarimiz, urf-odatlarimiz va o‘ziga xos madaniyatimizni saqlovchi, avlodlar o‘rtasidagi uzviy aloqani ta‘minlovchi an‘anaviy jamoat birligi. Mahalla raisi va faollari yoshlarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash, ular uchun sog‘lom va ma‘naviy boy muhit yaratish, shuningdek, oila va maktab o‘rtasidagi hamkorlikka vositachilik qilishda beqiyos rol o‘ynaydi. Mahalla yoshlar uchun ijtimoiy amaliyot maydoni, sport va madaniyat markazi, ularning jamiyatda faol ishtirok etishini ta‘minlovchi platforma bo‘lishi lozim. Bu yerda yoshlar o‘z fikrlarini erkin bildirishi, loyihalarini amalga oshirishi va o‘z hissasini qo‘shishi uchun barcha imkoniyatlar yaratilishi kerak.

“Oila — maktab — mahalla” zanjiri faqat uzviy hamkorlik va uzluksiz muloqot natijasida o‘z samarasini beradi. Ushbu uch halqa bir-birini to‘ldirishi, kuchaytirishi va qo‘llab-quvvatlashi shart. Buning uchun muntazam ravishda umumiy uchrashuvlar, o‘tkazilgan ishlar bo‘yicha hisobotlar, o‘zaro maslahatlashuvlar tashkil etilishi, zamonaviy axborot texnologiyalari keng joriy qilinishi muhimdir. Ota-onalar maktab hayotida faol ishtirok etishi, o‘qituvchilar bolaning oilaviy muhiti haqida ma‘lumotga ega bo‘lishi, mahalla esa ham oilaviy, ham maktabdagi muammolarni o‘z vaqtida aniqlash va hal etishda faol bo‘lishi kerak.

Natijada, ushbu uyg‘un hamkorlik yordamida biz ma‘naviyatli, bilimli, vataniga sadoqatli, jamiyat va oilasiga mas‘uliyatli yosh avlodni tarbiyalay olamiz. Bu nafaqat bugungi kunning, balki mamlakatimiz kelajagining mustahkam poydevoridir. Har birimizning burchimiz — bu zanjirning har bir halqasini mustahkamlab, uning uzilmasligi va samaradorligi uchun o‘z hissamizni qo‘shishdir.

Oilaviy muhitning ijtimoiy muht bilan uzviy bog‘liqligi³, shuningdek, oila tarbiyasining jamiyat talablari bilan mutanosibli, bu o‘zaro ta‘sir jarayonida oila nafaqat ijtimoiy me‘yorlarni o‘zlashtiradigan, balki ularni yangi avlod uchun qayta ishlab, uzatadigan muhim institut sifatida namoyon bo‘ladi. Ijtimoiy muhitning o‘zgarishi, yangi qadriyatlar va hayotiy sharoitlarning paydo bo‘lishi bevosita oila ichidagi munosabatlar tuzilishiga, tarbiya usullariga ta‘sir ko‘rsatadi. Shu bilan birga, sog‘lom ma‘naviy muhitga ega bo‘lgan oila jamiyatdagi o‘zgarishlarni salbiy oqibatlaridan himoya qiluvchi va ularni ijobiy yo‘naltiruvchi filtr vazifasini o‘taydi.

Oila tarbiyasining ijtimoiy muhit bilan mutanosibli deganda, nafaqat tashqi omillarga moslashish, balki faol o‘zgarishlar uchun asos yaratish ham tushunilishi lozim. Har bir oila o‘ziga xos an‘analar, qadriyatlar va me‘yorlar doirasida shakllansa-da, u jamiyatning umumiy rivojlanish oqimidan izolyatsiya qilinib yashay olmaydi. Shuning uchun zamonaviy sharoitda oila boshliqlari bolalarni nafaqat milliy, balki dunyoviy madaniyat, fan-texnika yutuqlari bilan ham sinchkovlik bilan tanishtirishlari zarur. Bu esa o‘z navbatida oila a‘zolari, ayniqsa ota-onalarning doimiy o‘zini o‘qlash va bilim oshirish majburiyatini tagozo etadi.

Ijtimoiy muhitning oilaga ta‘siri ko‘pincha bilvosita yo‘llar, ya‘ni ommaviy axborot vositalari, ta‘lim tizimi, mahalla hamda do‘stona muhit orqali amalga oshadi. Shu sababli, oila bu kanallar orqali kirib kelayotgan ma‘lumotlarni tanlab olish va bolalarning ruhiyatiga moslashtirish qobiliyatiga ega bo‘lishi muhimdir. Aks holda, oilaviy tarbiya bilan tashqi muhit o‘rtasida keskin qarama-qarshiliklar paydo bo‘lib, yosh avlodda ma‘naviy iztirob, qadriyatlar inqirozi vujudga kelishi mumkin. Ana shunday vaziyatlarda oilaning barqarorligi, ota-onalarning hikmatli yo‘l-yo‘riq ko‘rsatishi hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

“Shaxs — oila — jamiyat” zanjirining uzviyligi shundan iboratki, har bir shaxsning ma‘naviy kamoloti avvalo oila muhitida shakllanadi va keyin jamiyat hayotida namoyon bo‘ladi. Shaxsning jamiyatdagi muvaffaqiyati, uning ijodiy va mehnat salohiyati ko‘pincha oiladagi tarbiyaning sifatiga bog‘liq. O‘z navbatida, shaxslarning jamiyat hayotidagi faol ishtiroki, ularning ma‘naviyat va madaniyat darajasi umumiy milliy g‘ururni mustahkamlaydi. Demak, oila ma‘naviyati nafaqat oila a‘zolari, balki butun millatning kelajagi, uning taraqqiyot poydevori hisoblanadi.

³ O. Musurmonova, "Oila ma‘naviyati — milliy g‘urur" (Toshkent, 2000): 112–125-betlar

Xulosa qilib aytganda, farzand tarbiyasi – bu oila va mahallaning uygʻun hamkorligi asosida amalga oshadigan murakkab ijtimoiy jarayondir. Oila bolaga asosiy qadriyatlarni singdirsa, mahalla bu qadriyatlarni keng jamiyat hayotida amaliy koʻnikmalarga aylantiradi va mustahkamlaydi. Ibn Sinoning asrlar oldin bildirgan chuqur fikri bugungi kunda ham oʻz ahamiyatini yoʻqotmagan boʻlib, u bizga mukammal insonni tarbiyalash yoʻlida barcha ijtimoiy institutlarning, xususan, mahallaning muhim rolini anglatishga undaydi.

Shunday qilib, oilaning sogʻlomligi va mustahkamligi nafaqat alohida shaxslar, balki butun jamiyatning sogʻlomligi va mustahkamligining garovidir. Farzandlarimizning yorugʻ kelajagi, ularning pok maʼnaviyati va yuksak axloqi, avvalo, bizlar tarbiyalaydigan oilaviy muhitimizning mevasi boʻladi. Ushbu asosni mustahkamlash – har birimizning oldidagi eng ulkan ijtimoiy masʼuliyatdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yoʻlimizni qatʼiyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga koʻtaramiz. – Toshkent: "Oʻzbekiston", NMIU, 2017. – B. 384.
2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik Oʻzbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: "Oʻzbekiston", NMIU, 2016. – B. 14.
3. Inomova M. Oilada bolalarning maʼnaviy-axloqiy tarbiyasi. – T.: 1999.
4. O. Musurmonova, "Oila maʼnaviyati — milliy gʻurur" (Toshkent, 2000).